

Številka: 09502-3/UN-2019/7
Ljubljana, 22. 3. 2019
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Odgovor Vlade Republike Slovenije na zahtevo Sveta romske skupnosti Republike Slovenije za posredovanje obrazložitve v zvezi s statusom tradicionalno in netradicionalno naseljene romske skupnosti v Republiki Sloveniji – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10-ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13-ZDU-1G, 65/14 in 55/17) je Vlada Republike Slovenije na ____seji dne _____ sprejela naslednji sklep:

Vlada Republike Slovenije je sprejela odgovor na zahtevo Sveta romske skupnosti Republike Slovenije za posredovanje obrazložitve v zvezi s statusom tradicionalno in netradicionalno naseljene romske skupnosti v Republiki Sloveniji.

Stojan Tramte
generalni sekretar

Sklep prejmejo:

- Svet romske skupnosti Republike Slovenije, Lendavska 16/a, 9000 Murska Sobota,
- Služba Vlade RS za zakonodajo,
- Urad Vlade RS za narodnosti,
- Vsa ministrstva.

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

/

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

mag. Stanko Baluh, direktor Urada Vlade RS za narodnosti.

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

/

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

/

5. Kratek povzetek gradiva:

/

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom	NE

	Evropske unije	
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

(Samo če izberete DA pod točko 6.a.)

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu

	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				

II. Finančne posledice za državni proračun

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1

SKUPAJ		
OBRAZLOŽITEV:		
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu		
II. Finančne posledice za državni proračun		
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:		
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:		
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:		
7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR: /		
8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:		
Vsebina predloženega predpisa vpliva na:		
– pristojnost občin		NE
– delovanje občin		NE
– financiranje občin		NE
Predpis je bil poslan v mnenje:		
– Skupnosti občin Slovenije SOS: NE		
– Združenju občin Slovenije ZOS: NE		
– Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE		
9. Predstavitev sodelovanja javnosti:		
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:		NE
10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:		
		NE
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:		
		NE
mag. Stanko Baluh DIREKTOR		

PRILOGI:

- predlog sklepa,
- Odgovor na zahtevo Sveta romske skupnosti Republike Slovenije za posredovanje obrazložitve v zvezi s statusom tradicionalno in netradicionalno naseljene romske skupnosti v Republiki Sloveniji.

PREDLOG SKLEPA

Številka:

Datum:

Na podlagi 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10-ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13-ZDU-1G, 65/14 in 55/17) je Vlada Republike Slovenije na _____seji dne _____ sprejela naslednji

S K L E P

Vlada Republike Slovenije je sprejela odgovor na zahtevo Sveta romske skupnosti Republike Slovenije za posredovanje obrazložitve v zvezi s statusom tradicionalno in netradicionalno naseljene romske skupnosti v Republiki Sloveniji.

Stojan Tramte
generalni sekretar

Sklep prejmejo:

- Svet romske skupnosti Republike Slovenije, Lendavska 16/a, 9000 Murska Sobota,
- Služba Vlade RS za zakonodajo,
- Urad Vlade RS za narodnosti,
- Vsa ministrstva.

Priloga:

- Odgovor na zahtevo Sveta romske skupnosti Republike Slovenije za posredovanje obrazložitve v zvezi s statusom tradicionalno in netradicionalno naseljene romske skupnosti v Republiki Sloveniji.

**Odgovor na zahtevo Sveta romske skupnosti Republike Slovenije za posredovanje
obrazložitve v zvezi s statusom tradicionalno in netradicionalno naseljene romske
skupnosti v Republiki Sloveniji**

Svet romske skupnosti Republike Slovenije je na Generalni sekretariat Vlade Republike Slovenije naslovil zahtevo za posredovanje obrazložitve statusa, pravnega položaja in posebnih pravic tradicionalno naseljene romske skupnosti (avtohtonih Romov) in statusa, pravnega položaja in posebnih pravic netradicionalno naseljene romske skupnosti (neavtohtonih Romov) v Republiki Sloveniji. V svojem dopisu Svet romske skupnosti Republike Slovenije (v nadaljevanju: svet) svojo zahtevo utemljujejo z navedbo, da bodo sicer »pripadniki romske skupnosti (avtohtoni Romi) vedno pod pritiskom Zveze Umbrelle, v prepričanju, da se jim dela krivica in so diskriminirani«.

Vlada Republika Slovenije v zvezi z zahtevo sveta pojasnjuje, da se je Ustavno sodišče Republike Slovenije do zdaj že izreklo o več vidikih ustavnopravnega položaja romske skupnosti, ki živi v Sloveniji. Tako je že večkrat navedlo, da je namen ustavnega varstva v ohranitvi etničnih posebnosti romske skupnosti, ki živi v Sloveniji, in sicer tako, da ji večinski narod z zakonom poleg pravic, ki gredo vsakomur, zagotovi še posebne pravice. Opozorilo je na razliko v primerjavi z ureditvijo posebnih pravic italijanske in madžarske narodne skupnosti, ki jih ureja neposredno Ustava Republike Slovenije (64. člen). Ustava Republike Slovenije v 65. členu določa, da položaj in posebne pravice romske skupnosti, ki živi v Sloveniji, ureja zakon. S tem zavezuje zakonodajalca, da določi, katere posebne pravice ima romska skupnost, ki živi v Sloveniji. To pomeni, da jih zakonodajalec mora določiti, ima pa pri tem široko polje proste presoje. Po lastni presoji izbere take ukrepe (posebne pravice, privilegije), ki bodo v največji meri zagotavljali doseganje namena ustavnega varstva.

Kot temeljni zakon, ki ureja pravice romske skupnosti v Sloveniji, je zakonodajalec sprejel Zakon o romski skupnosti v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 33/07; v nadaljevanju: ZRomS-1). V 3. členu veljavnega ZRomS-1 so zdaj naštetá področja, na katerih Republika Slovenija zagotavlja uresničevanje posebnih pravic; gre za področja izobraževanja, kulture, zaposlovanja, urejanja prostora in varstva okolja, zdravstvenega in socialnega varstva, obveščanja in soodločanja v javnih zadevah, ki se nanašajo na pripadnike romske skupnosti. Namen zakonodajalca leta 2007, kar izhaja iz spremljajočega gradiva, je bil, da se tako poudarijo predvsem področja, na katerih so potrebni posebni ukrepi, s katerimi se bo izboljšalo slab socialno-ekonomski položaj romske skupnosti. Ta se kaže zlasti v slabših bivanjskih razmerah pripadnikov romske skupnosti, nižji izobrazbeni ravni, višji stopnji brezposelnosti in slabšem zdravstvenem stanju. Ob tem pa je bil namen zakonodajalca leta 2007 tudi, da se romski skupnosti kot manjšinski skupnosti v Sloveniji, ki jo kot takšno pojmuje tudi Ustava RS v 65. členu, podeli posebne pravice, ki bodo romski skupnosti omogočale ohranjanje in razvijanje njihove kulture, jezika in etničnih posebnosti ter urejale participacijo tako na lokalni kot državni ravni.

Namen zakonodajalca, ki izhaja tudi iz obrazložitve 3. člena ZRomS-1, je bil, da pripadniki romske skupnosti posebne pravice uresničujejo na območjih občin z zgodovinsko, avtohtono romsko poselitvijo. V spremljajočem gradivu za sprejem ZRomS-1 leta 2007 je zapisano, da posebne pravice »izhajajo iz ravni zgodovinsko pridobljenih posebnih pravic, ki so zagotovljene na podlagi avtohtone poselitve teh skupnosti v skladu s teritorialnim načelom, ne glede na število pripadnikov. Te pravice uresničujejo pripadniki teh skupnosti individualno in v skupnosti z drugimi člani skupine.« Poselitev, kjer romska skupnost biva zgodovinsko, avtohtono oziroma tradicionalno je omejena z območjem občin, ki jih v 39. členu našteva Zakon o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 79/09, 51/10, 40/12

– ZUJF, 14/15 – ZUUJFO, 11/18 – ZSPDSL-1 in 30/18; v nadaljevanju: ZLS). Na tem območju romska skupnost uresničuje eno od svojih pravic, to je pravico do politične participacije. Merilo, na podlagi katerega pripada romski skupnosti posebna pravica iz 39. člena ZLS, je merilo avtohtonega bivanja v natančno navedenih 20 občinah. S tem je zakon določil ozemlje, na katerem Romi v Sloveniji prebivajo zgodovinsko, torej avtohtono.

Ustavno sodišče v vseh svojih presojah te ureditve doslej ni prepoznalo kot neustavne ureditve, ki uresničevanje posebne pravice romske skupnosti veže na območja, kjer pripadniki te skupnosti bivajo avtohtono. Le na območjih, določenih z območjem občin, v veljavi na dan 12. 6. 2002, pripadajo torej Romom, ki tam prebivajo, posebne pravice, ki jih zakonodajalec zanje ustanavlja s posebnimi zakoni. Prav tako iz obrazložitve veljavnega ZRomS-1 k 3. členu izhaja, da je bil namen zakonodajalca, da pripadniki romske skupnosti svoje posebne pravice uresničujejo na območju občin z zgodovinsko, avtohtono romsko poselitvijo.

Namen zakonodajalca leta 2007 je bil, da se poudari, da se uresničevanje pravic in določitev položaja in zastopstva romske skupnosti ne nanaša na katerekoli Rome, ki bivajo v Republiki Sloveniji, temveč na tiste, zaradi katerih je bil leta 1991 v slovensko ustavo zapisan 65. člen in ki so v Republiki Sloveniji prisotni oziroma tudi bivajo skozi daljše zgodovinsko obdobje, torej tradicionalno. Tudi zagotavljanje in uresničevanje posebnih pravic italijanske in madžarske narodne skupnosti v Sloveniji je skladno s 64. členom Ustave RS vezano na avtohtonost. Glede na to, da 65. člen Ustave RS, s katerim se predvideva urejanje posebnih pravic romske skupnosti, sledi 64. členu Ustave RS, ki posebne pravice italijanske in madžarske narodne skupnosti veže na avtohtonost, je namen ustavodajalca mogoče razumeti na način, da se tudi pravice romske skupnosti vežejo na avtohtonost oziroma koncept tradicionalne, zgodovinske poselitve oziroma bivanja. V nasprotnem primeru bi bilo mogoče razumeti, da se romski skupnosti in njenim pripadnikom v primerjavi s položajem italijanske in madžarske narodne skupnosti zagotavlja višja raven pravic, saj bi se ta zagotavljala vsakemu pripadniku romske skupnosti, ki biva v Sloveniji ne glede na to, kdaj je v Slovenijo prišel, torej tudi Romom, ki so v Slovenijo migrirali nedavno ali ki bodo v Slovenijo še prišli.

Vlada Republike Slovenije je s sklepom št. 00701-16/2017/18 dne 1. 3. 2018 določila besedilo Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o romski skupnosti v Republiki Sloveniji (v nadaljevanju: novela ZRomS-1) in ga poslala v obravnavo Državnemu zboru, kjer pa do obravnave zaradi predčasnega razpusta Državnega zbora ni prišlo. Eden od namenov novele ZRomS-1 je bil jasneje definirati vsebino posebnih pravic romske skupnosti in območje njihovega izvrševanja. Z novelo ZRomS-1 se je sledilo namenom zakonodajalca iz leta 2007, saj je novela ZRomS-1 pogoj avtohtonosti določila pri uživanju posebnih pravic romske skupnosti in sicer tako, da je bil ta pogoj zamejen s teritorijem, torej območjem uživanja posebnih pravic tam, kjer romska skupnost biva tradicionalno, zgodovinsko, avtohtono. Novela ZRomS-1 je torej namen zakonodajalca iz leta 2007 konkretizirala tako, da je definirala območje uresničevanja posebnih pravic romske skupnosti ter pri tem kot pogoj določila avtohtonost bivanja. Novela ZRomS-1 je prav tako bolj jasno določila, da Republika Slovenija zagotavlja uresničevanje posebnih pravic romske skupnosti na področjih ohranjanja in razvijanja kulture in kulturne dediščine romske skupnosti, ohranjanja in razvoja jezika romske skupnosti, informativne, založniške in medijske dejavnosti romske skupnosti ter soodločanja v javnih zadevah, ki se nanašajo na pripadnike romske skupnosti.

Hkrati je upoštevajoč posebni položaj romske skupnosti v Sloveniji, zlasti vidika slabšega socialno-ekonomskega položaja romske skupnosti in njenih pripadnikov, zakonodajalec leta 2007 predvidel, da se na področjih izobraževanja, zaposlovanja, urejanja prostora in varstva okolja ter zdravstvenega in socialnega varstva sprejmejo potrebni ustrezni ukrepi. V veljavnem ZRomS-1 je konkretizacija teh ukrepov predvidena s sprejemom vladnega programa ukrepov na večini od prej navedenih področjih. Ti ukrepi niso omejeni s pogojem avtohtonosti. Novela

ZRomS-1 je temu namenu sledila in predvidela, da bi Republika Slovenija zagotavljala posebne ukrepe za izboljšanje socialno-ekonomskega položaja romske skupnosti in njenih pripadnikov ter za ustvarjanje pogojev za dvig socialne vključenosti pripadnikov romske skupnosti ne glede na območje njihovega bivanja in ne glede na pogoj avtohtonosti. Posebni ukrepi so razumljeni kot začasni in namenjeni pripadnikom romske skupnosti, ki so v manj ugodnem položaju na določenem področju ali v določenem okolju.